

این دسته از رویکردها در محتوای تمامی مطالب و شماره ها مورد توجه هستند. می توان گفت هدف اصلی نشریه پرداختن به این رویکردهاست.

تبیین گفتمان انقلاب اسلامی

وقتی صحبت از گفتمان انقلاب اسلامی می کنیم منظورمان تا حدود بسیار زیادی مشخص است و مولفه هایی مانند عدالت، آزادی و استقلال، مبارزه با ظلم و استکبار، توجه به محرومین، تکلیف گرایی و غیره در این دسته جای می گیرند. از آنجا که مولفه های گفتمان انقلاب اسلامی بر فطرت افراد استوارند، لذا وقتی با توضیح منطقی و خوب به بیان این مولفه ها می پردازیم مخاطب به راحتی به سمت آن کشیده می شود. البته باید دقت داشت که این بیان خوب حاصل نمی شود مگر با فهم عمیق و حرفی برآمده از دل؛ نه بیان صرفاً تئوریک. که در این صورت اثر کار در بهترین حالت از ذهن مخاطب فراتر نخواهد رفت و در عمل، جاری و ساری نخواهد گشت.

این مباحث الزاماً برای یک نشریه تحلیلی سیاسی و فرهنگی نیست. حتی در یک نشریه علمی و تخصصی هم می توان به نوعی این موضوعات را مطرح نمود. به عنوان مثال در نشریه علمی می توان قسمتی را قرار داد که سخنان بزرگان انقلاب (امام، آقا، شهید بهشتی، شهید مطهری، شهید چمران، شهدای عرصه علم و غیره) در آن باشد تا افراد با نوع نگاه این بزرگان به مسیر توسعه و پیشرفت آشنا شوند.

مطالبه گری

نشریه به عنوان تریبون بسیج دانشجویی باید چشم بیدار انقلاب اسلامی باشد و عملکرد مسئولین را زیر ذره بین خود قرار دهد. هر جا کم کاری در نیل به آرمان های بلند آن مشاهده کرد، از مسئولان امر عمل به وظایفشان را مطالبه کند. و این روح مطالبه گری را در جریان دانشجویی بدمد. ما همچون صاحبان خانه انقلاب باید نسبت به مشکلات دغدغه بیشتری داشته باشیم. همانطور که مقام معظم رهبری در بیانات خود فرموده اند: «بسیج یعنی آن عنصر دلسوزی که کشور را متعلق به خود و آینده را وابسته ی به تلاش خود می داند؛ نگران است، چون صاحب خانه است».

در بیان مطالبات نیز نباید دچار صنفی زدگی یا سیاست زدگی یا محدود شدن به یک موضوع خاص شویم. و تمام دغدغه های خود، مردم و مقام معظم رهبری را با ترتیب اولویت بیان کنیم.

خبررسانی

نشریه می تواند منبع خبر دانشجویهایی که زیاد خبرها را دنبال نمی کنند، باشد. طبیعی است که دیگران هم اگر خبررسانی نشریه را به موقع و کارا تشخیص دهند، ترجیحش خواهند داد به خیلی از بنگاه های خبررسانی دیگر، به خصوص در حوزه ی مسائل دانشگاه که بنگاه خبری رسمی دیگری وجود ندارد.

در نشریاتی هم که جنبه خبررسانی ندارند می توان از این راه مخاطبان را به نشریه جذب کرد. می توان خبرها را طوری انتخاب کرد که در راستای هدف کلی نشریه باشند. صرفاً خبر است و تحلیلی بر آن نوشته نمی شود. این مطلب می تواند از باقی مطالب موثر تر باشد و جذب کند، زیرا مختصر بوده و راحت خوانده می شود. باید گشت و یک خبر مهم را پیدا کرد. خبر مطلوب را گفت و اثر روانی را بر مخاطب گذاشت. در این حالت بار حقوقی بر دوش مسئولان نشریه نیست، چرا که فقط نقل خبر شده و موضعی از جانب بسیج دانشجویی اعلام نشده است.

معرفی و تبیین ابعاد حرفه ای و خصوصی زندگی شخصیت های کلیدی گفتمان اسلام ناب

در مورد شخصیت های انقلابی همچون مقام معظم رهبری، امام خمینی و دیگر شخصیت هایی که در روند شکل گیری انقلاب موثر بوده اند همچون شهید نواب صفوی می توان به صورت ویژه کار کرد. حتی می توان در حد بضاعت نشریه برای آنها ویژه نامه کار کرد. چرا که برای پیمودن مسیر پر پیچ و خم پیشرفت و استقرار تمدن اسلامی، محکوم به استفاده ی حداکثری از تلاش های انجام شده در این عرصه و پرهیز تام و تمام از تکرار اشتباهات رخ داده در تاریخ این نهضت هستیم و این مهم میسر نمی شود مگر با شناخت و (سپس) معرفی رهروان صدیقی این مسیر.

احمد شاملو، اخوان ثالث، پروین اعتصامی، فروغ فرخزاد، نیما، جلال آل احمد و صادق هدایت و دیگران را چقدر می‌شناسیم؟ تقریباً همه‌ی آنچه در مورد این شخصیت‌ها در ذهن‌مان نهاده شده - درست و غلط، راست و دروغ - محصول تاریخ‌نگاری جریان روشنفکری است؛ و طبیعتاً در این تاریخ‌نگاری، خیلی از حقایق پنهان مانده یا کمتر بیان شده، یا خیلی اتفاقات به دروغ نقل شده، اغراق شده، خیلی‌ها به ناحق تخریب و عده‌ای دیگر به ناحق تطهیر شده‌اند. خلاصه آن‌که تقریباً تمام تاریخ ادبیاتی که به گوش دانشجویهای طرف حساب ما رسیده، آغشته به تصرف، تلخیص و گاهی تحریفات جریان روشنفکریست. فرو ریختن هیمنه‌ی پوشالی بسیاری از به اصطلاح قهرمان‌های به اصطلاح روشن‌فکر و معرفی قهرمانان بایکوت شده، قدم بلندی است در راستای پالودن اذهان عمومی دانشگاه. این البته به حوزه‌ی شعر و ادب ختم نمی‌شود و در تمام حوزه‌ها، حقایق بیان نشده یا کتمان شده‌ی بسیاری وجود دارد که باید آواربرداری شوند.

قالب‌ها

نشریات دانشجویی برای بیان رویکردهای کلان خود باید قالبی انتخاب کنند. این قالب‌ها گاهی بیان صریح، انقلابی و آرمان خواهانه دارند گاهی نیز هدف از انتخاب یک قالب جذب حداکثری است. قالب‌های علمی و صنفی بیشتر با هدف دوم انتخاب می‌شوند. البته نشریات سیاسی، فرهنگی و تربیون بسیج نیز حتماً باید رویکرد جذب حداکثری را در دستور کار خود قرار دهند؛ پر واضح است که نباید به نام جذب خواسته‌های به حق را نادیده گرفت. این‌ها همه بسته به فضا و تشخیص خود اعضای بسیج از نیاز دانشگاه صورت می‌گیرد.

تربیون

نشریه اصلی که معمولاً سیاسی-فرهنگی-صنفی است، ارگان رسمی و تربیون بسیج بوده و به این معناست که مواضع رسمی بسیج را اعلام می‌دارد. این‌که یک نشریه، به عنوان ارگان رسمی مجموعه معرفی شود، مزایا و معایب خاص خودش را دارد؛ از جمله این‌که اولاً وجود چنین نشریه‌ای (به‌ویژه اگر از جایگاه خوب و مخاطبان پرشماری برخوردار باشد)، همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، بهترین ابزار برای اعلام مواضع است؛ ثانیاً این نشریه‌ی وزین، اعتبار مجموعه‌ی بسیج را در بین اهالی دانشگاه ارتقا می‌دهد و ثالثاً، کسی نمی‌پرسد هزینه‌ی چاپ نشریه را از کجا آورده‌اید؟ لذا اجباری برای فروش نشریه نیست. اما معایب آن این است که تقریباً همه آن‌چه که در نشریه منعکس می‌شود، عیناً به عنوان موضع بسیج دانشجویی تلقی می‌شود و این، ما را در انتخاب مطلب، بسیار محتاط‌تر می‌کند. همچنین، با توجه به جایگاه مجموعه‌ی بسیج، نمی‌توان و نباید خیلی حرف‌ها را از تربیون مجموعه بیان کرد؛ نباید و نمی‌توان با بعضی از جریانات موجود در دانشگاه، از جایگاه بسیج به تقابل پرداخت و...

علمی

نگاهی که ما به عنوان بسیجی به کار علمی داریم متفاوت با انجمن علمی است. ما فقط دنبال برگزاری یک سری کلاس نیستیم بلکه حل مشکلات آموزشی و صنعتی مدنظرمان است و در انجام این مهم، نشریه علمی راهکاری مقدماتی و بسیار موثر است. نقد مهمی که به انجمن‌های علمی وارد است این است که دچار روزمرگی شده‌اند و کاری در جهت مطالبه‌گری در حوزه‌های آموزشی و پژوهشی انجام نمی‌دهند؛ انگار نه انگار که پدیده شوم جزوه محوری در حوزه آموزش و ارزیابی، یا فاجعه مقاله محوری در حوزه پژوهش مثل موریانه در حال خوردن و پوساندن ساختمان علمی کشورند. انگار نه انگار که عده اساتید کم‌خاصیت‌تر از یک ضبط صوت (حتی در علوم مهندسی و پایه) به شدت در حال افزایش است و انگار نه انگار که چنین اساتیدی، در بهترین حالت، امثال خودشان را تربیت می‌کنند و این آسیاب تا بی‌نهایت خواهد گشت.

به غیر دغدغه‌های بالا که لزوم کار علمی را توسط بسیج دانشجویی بیان می‌کنند گاهی نیاز است یک سری حرف‌های معمولی بیان کنیم و از حرف‌های تند سیاسی که احتمال برخوردهایی را به دنبال داشت پرهیز کنیم. لذا در کنار فعالیتهای سیاسی و غیره باید یک نشریه علمی-فرهنگی که مشکلات صنعت، دانشگاه را مطرح می‌کند داشته باشیم. این نشریه، بستری برای همراهی بچه‌ها با بسیج و حتی کارهای دیگری غیر از کار نشریاتی می‌باشد.

در دانشگاه‌های بزرگ که دانشکده‌های گوناگون فنی مهندسی، علوم انسانی و... در کنار هم جای گرفته‌اند، چاپ نشریه علمی توسط بسیج مرکزی با توجه به تعدد دانشکده‌ها و طیف گسترده زمینه‌ها بسیار سخت است، اما دانشکده‌ها می‌توانند این کار را در فضای داخلی خودشان انجام دهند.

دانشجو باید فهم سیاسی داشته باشد و در مسائل کلان توانایی تشخیص حق از ناحق را داشته باشد. بنابراین طبق این اصل نشریات اصلی و محوری بسیج دانشجویی در این حوزه عمل می کنند. تبیین صحیح فضای سیاسی کشور برای دانشجویان، اطلاع رسانی از وقایع و رخداد‌های سیاسی در سطح کشور و جهان و دیگر موضوعات همه از وظایف بسیج دانشجویی برای افزایش سطح تحلیل سیاسی دانشجویان است. البته در اینجا باید از سیاست زدگی و فعالیت‌های حزبی و جناحی دوری کرد، چرا که تنها به تشنج در محیط دانشگاه و دلزده نمودن مخاطبین از سیاست می‌انجامد و در بدترین حالت با جناحی شدن و چند قطبی شدن فضای کلی دانشگاه، دانشگاه را تبدیل به خانه احزاب سیاسی می‌نماید.

فرهنگی-هنری

اصلاح مسائل فرهنگی و ایجاد فرهنگ اسلامی از رسالت‌های بسیج دانشجویی است که باید در تمام فعالیت‌های مجموعه بسیج نمود داشته باشد، اما به طور خاص در حوزه فرهنگ می‌توان فعالیت نشریاتی مناسب داشت. در مساله فرهنگ اول از همه باید بدانیم که کار فرهنگی زمان بر است و در زمان کوتاه دانشجویی باید اولویت‌ها را در نظر گرفت و باقی مسائل را در اصلاح ساختارهای بیرون از دانشگاه جستجو کرد. نشریات باید در ابتدا در اولویت بندی مسائل فرهنگی کار کنند. به عنوان مثال در ایجاد فرهنگ‌های تبعیت از ولایت، خواندن نماز اول وقت در مسجد یا قرائت و تفقه در قرآن، عدالت خواهی، عفاف و حجاب و غیره؟ کدام یک مقدمه است و کدام یک در ادامه ایجاد خواهد شد؟

معمولاً وقتی سخن از فرهنگ و مسائل فرهنگی می‌رود ذهن دانشجوی مذهبی سراغ پرداختن به مسائل قرآنی و مذهبی می‌رود اما می‌توان در این دسته از نشریات به ابزارهای ایجاد فرهنگ از جمله سینما، تلویزیون و غیره پرداخت و از مسئولین نهادهای فرهنگ ساز مطالبه‌گری کرد. البته به طور خاص نیز در موضوعات قرآنی و مبنایی دین از جمله روح و نفس از نگاه قرآن، معاد، توحید و... کارهای زیادی می‌توان انجام داد. حتی ارائه یک نشریه مخصوص که پیگیر مسائل این‌چنینی باشد نیز رویکردی است که با توجه به ظرفیت‌های بسیج و ایضا دانشگاه قابل پیگیری است.

خالی از لطف نیست تا بیانات رهبر معظم انقلاب را در باب کار فرهنگی نشریاتی مروری کوتاه نمائیم: «با عبارات خوب، با موضوع گزینی دینی خوب، می‌توانید به هدف خود برسید. از کارهای تکراری، از نقشه‌های تکراری، از شعارهای تکراری دینی که هیچ مفهوم و معنایی هم برای مخاطبش ندارد، پرهیز کنید. شما می‌توانید چیزهای خوبی به مردم و به جوانان بدهید. به نظر من، یکی از کارهایی که همه‌ی شما برادران و خواهران، خوب و بجا می‌توانید دنبال کنید - و شاید وظیفه است که در مطبوعات خودتان دنبال کنید - این است که جوانان را با نماز مأنوس کنید. هرطور می‌توانید؛ هر کس هرگونه بلد است؛ سعی‌تان این باشد. نماز چیز خیلی خوبی است. هرکس میانه‌اش با نماز خوب باشد، بلاشک صلاح و تداوم صلاحش تضمین شده است. خوب بودن میانه با نماز این است که نماز برایش دلنشین باشد؛ و این نمی‌شود مگر با توجه به مفاهیم نماز و فهمیدن نماز. یکی از کارهای مهم شما باید این باشد که نماز را برای مخاطبان خودتان معنا کنید. فقط هم نمی‌گوییم که ترجمه‌ی نماز را از اول تا آخر در یک شماره بنویسید؛ نه. نکته‌ای را از نماز بگیرید و روی آن کار کنید»

سینمایی

واضح است که آنچه این روزها به نام سینمای ایران شناخته می‌شود، تا سینمای مطلوب انقلاب اسلامی فاصله زیادی دارد. و برای رفع این فاصله راه طولانی‌ای موجود است. بنابراین نقد آثار نمایشی روز (اعم از فیلم داستانی، مستند، نمایش تئاتر و...) ضروری است؛ نکته بسیار مهم اینجاست که نقد - اگرچه حرفه‌ای اما - باید از دریچه‌ی گفتمان انقلاب اسلامی باشد تا بتوان در خلال بیان نقاط قوت و ضعف آثار، مولفه‌های سینمای انقلاب اسلامی را به مخاطب ارائه کرد وگرنه نقد صرفاً تکنیکی و یا نقد محتوایی مبتنی بر اندیشه‌های سکولار و حتی لائیک را در بسیاری از نشریات و مطبوعات می‌توان یافت.

صنفی

مطالبه‌ی خواسته‌های به حق دانشجویان در امور رفاهی و غیره را چه کسی باید پرچم‌داری کند؟ قطعاً روند کنونی مطلوب نیست؛ در واقع، سال‌هاست که شوراهای صنفی، عنوان «نماینده دانشجویان» را یدک می‌کشند اما در اکثریت قریب به اتفاق موارد، به آفاتی دچار شده‌اند و به همین دلیل در احقاق

حقوق دانشجویان ناموفق بوده اند و در بسیاری اوقات به جای بیان مطالبات دانشجویان در دانشگاه خود را به تریبون برخی گروه های سیاسی تبدیل کرده اند.

بنابراین ورود بسیج دانشجویی به حوزه مسائل صنفی، دست کم با سه هدف پیگیری قاطعانه و در عین حال منطقی مطالبات صنفی، یادآوری و پیگیری مطالبات فراموش شده صنفی و نهادینه کردن روح مطالبه گری منطقی در تمام امور و در بین عموم دانشجویان، حائز اهمیت است.

نشریه هر دانشگاه باید شامل دغدغه های دانشجویان همان دانشگاه باشد. در غیر این صورت تحریریه نشریه برای خودش می نویسد و لاجرم خودش نیز باید آن را بخواند. از این رو باید به بیان دغدغه های دانشجویان و مسائل صنفی پرداخت که در همراه کردن دانشجویان با نشریه بسیار مؤثر است.

البته نباید فراموش کرد که در حوزه مسائل صنفی اولویت این است که با تعامل با مسئولین مشکلات حل شوند و در غیر این صورت در نشریه مطرح شوند.

اندیشه ای

نشریات اندیشه ای و مبنایی معمولاً زمان بیشتری را برای آماده سازی مطالبشان نیاز دارند و در آن به مسائلی مانند اخلاق، جامعه شناسی و روانشناسی اسلامی، و مبنای فکری دینی مانند مباحث طرح شده در طرح ولایت و غیره پرداخته می شود. موضوعاتی همچون فقه سیاسی، اقتصاد اسلامی و تحزب و ... مسائلی هستند می توانند در این نشریات بیان شوند. اشتراک این عنوان با مباحث فرهنگی، به خصوص مباحث فرهنگی مبنایی، بسیار زیاد است. در بسیاری از دانشگاه ها نشریات اندیشه ای زیر نظر معاونت های فرهنگی بسیج دانشجویی کار می کنند.

مدیریت نشریه

هدایت و مدیریت نشریه از مسائل فنی گرفته تا ارتباط با نویسندگان و توزیع و غیره بر عهده مدیریت است.

مدیر مسئول

مدیر مسئول عموماً مسئول بسیج دانشجویی یا جانشین وی خواهد بود. که مسئولیت وی بیشتر پشتیبانی و دفاع از مطالب نشریه است. بنابراین باید تمام مطالب نشریه به تایید وی برسد.

مجوز

گیر نیفتادن در قلاب نهادهای نظارتی دانشگاه، مسئله مهمی است؛ به خصوص برای نشریات دانشجویی که باید به همه چیز و همه کس در دانشگاه کار داشته باشند. گرفتن مجوز نشریه از «کمیته ی نظارت بر نشریات» اولین گام برای انتشار نشریه است. غالباً چندان هم راحت نیست! روال معمول بسیاری از دانشگاه ها تا کنون این طور بوده که هر یک یا دو سال یک بار، می توان مجوز گرفت، در سایر مواقع، گرفتن مجوز تقریباً غیر ممکن است. خوب است چند مجوز برای اشخاص حقیقی و حقوقی بگیریم تا هیچ وقت لنگ مجوز برای کار نباشیم. در موقع انتخابات مدیران مسئول، می توان یک کرسی را کسب کرد. مزیت داشتن این کرسی در این است که می توانیم در جلسات کمیته نظارت شرکت کنیم و نذاریم حقی از ما ضایع شود و نیز در این جلسات حق رای داشته باشیم.

سردبیر (شورای سردبیری)

مسئول اصلی کار در نشریه سردبیر است که وظایفش از مدیر مسئول هم بیشتر است. سردبیر است که کار نشریه را مدیریت می کند و در صورت کم کاری احتمالی دیگران باید مطالب را خودش آماده کند. برخی مواقع با توجه به صلاحدید مسئولین بسیج دانشجویی می توان مسئولیت سردبیری را بر عهده یک شورا گذاشت.

مسئول آرشیو

مسئولیت ثبت جلسات و جمع آوری آرشیو و در صورت لزوم مناظرات با نشریات دیگر به عهده مسئول آرشیو است. جمع آوری و ثبت اطلاعات مورد نیاز نشریه از قبیل شماره تماس و ایمیل نویسندگان و مسئولین و به طور کلی بانک اطلاعات نشریه بر عهده این فرد است.

اهمیت تهیه آرشیو در آن است که نشریات ما اگر آرشیو نداشته باشند، سال های بعد که نشریه تحویل داده می شود هیچ تجربه ی قابل عرضی غیر از صحبت های سینه به سینه در دست نیست و در بسیاری از موارد اشتباهات انجام شده توسط ما تکرار خواهد شد و همان سیری که ما از خامی تا پخته شدن در کار نشریاتی طی کردیم باید طی شود. در صورت جمع آوری آرشیو و ایضا نوشتن تجربیات، خیلی از اشتباهات تکرار نخواهند شد. یکی از راه های جمع آوری آرشیو و مدیریت دانش قرار دادن تجربیات نشریه مان در سامانه مدیریت تجربیات بسیج دانشجویی (کالک) است که می تواند به سندی برای آیندگان تبدیل شود.

تعیین موضوع

با توجه به رویکرد نشریه است که ما می توانیم سیر تعیین موضوعات نشریه را مشخص کنیم. مثلاً نشریه ای که علمی، فرهنگی یا اندیشه ای است زیاد به مسائل داغ روز حساسیت ندارد و می توان موضوعاتش را در ابتدای سال مشخص نمود و موضوعات را به صورت سلسله مباحث پیش برد و اگر اتفاق خاصی در فضای علمی یا فرهنگی کشور یا دانشگاه رخ داد به آن نیز پرداخت.

اما اگر نشریه رویکرد سیاسی را در پیش بگیرد خیلی اوقات برایش قابل پیش بینی نیست که چه کنش هایی در فضای سیاسی پیش خواهد آمد و چه موضوعاتی را باید مطرح کند، اما برای مناسبت ها و انتخابات می توان برنامه ریزی و موضوع بندی کرد. در موضوعات روز هم با تبادل آراء و جمع بندی شورا (چه به صورت اینترنتی و چه حضوری) یک موضوع را برای هر شماره می توان انتخاب کرد.

باید توجه داشت که موضوعات نشریه دغدغه دانشجویان و اساتید (مخاطبین نشریه) باشند. مثلاً خیلی از مطالبی را که اساتید سر کلاس بیان می کنند می توان به عنوان موضوع در نظر گرفت و ایده مصاحبه ها هم به همین نحو ایجاد شوند. برای مثال اگر استادی در مورد اهمیت طرح هدف مندی یارانه ها در کلاس صحبت کرد پس از کلاس به سراغش برویم و مصاحبه ای در این مورد از او تهیه کنیم، یا مثلاً در مورد بازگشت افرادی که برای تحصیل به خارج از کشور رفته بودند و به علت کمبود کار در خارج به ایران بازگشته اند. این شیوه انتخاب موضوع برای نشریات دانشکده ای بسیار مفید است.

شورای نشریه

تولید یک نشریه نیازمند کار تیمی است. کار تیمی که خروجی آن محصولی است که علاوه بر رعایت مسائل فنی و هنری دارای نگاه درست به مسائل جاری جامعه و دانشگاه، تحلیل درست از شرایط و متناسب با آن تولید محتوای سازگار با شرایط است. نشریه به جهت گستردگی و تنوع بخش های آن نیازمند یک تیم از مهارت ها و توانایی های مختلف است تا با همکاری و هماهنگی باهم بتوانند یک نشریه با کیفیت و با تداوم انتشار تولید کنند. نکاتی که رعایت آنها باعث افزایش این کمیت در انتشار و کیفیت نشریه می شود.

داشتن گروه در بستن نشریه بسیار مهم است؛ و بستن نشریه به صورت یک یا دونفره برای مدت طولانی باعث تنزل کیفی و کمی نشریه می شود. با افزایش تعداد اعضای تحریریه هم می تواند از حجم کارهای اجرایی اعضا کم کند و هم باعث افزایش تربیت نیرو در حین کار اجرایی می شود. البته باید در بستن گروه نشریه و اعضای هیئت تحریریه به این نکته توجه کرد که اگر تعداد اعضا زیاد شوند هماهنگ کردن و تشکیل جلسات تحریریه مشکل است و باید برای آن تدبیر کرد.

داشتن جلسات منظم شورای سردبیری و تحریریه در طول هفته علاوه بر هماهنگی و پخته تر شدن موضوعات و محتوای نشریه باعث رشد اعضا در قالب مباحث و گفتگوهای نشریه می شود. برگزاری جلسات منظم تحریریه به افزایش کمی و کیفی نشریه کمک می کند؛ و باعث رشد محتوا و ساختار آن می شود. از این رو باید این جلسات را جدی گرفت و برای آن ها ارزش و اهمیت قائل شد.

داشتن شورای تیر و بررسی موضوعات و سوژه های مختلف در این شورا برای انتخاب یک تیر مناسب در هر شماره یکی از موارد مهم در فرآیند انتشار و تولید نشریه است.

جمع آوری آرشیو برای یک نشریه ضروری است؛ و این لزوم با توجه به دانشجویی بودن نشریات ما بیشتر هم می شود. این اهمیت مضاعف به دلیل سیال بودن جریان دانشجویی است. در دوران دانشجویی هر فرد با توجه به زمان محدود اغلب ۴ یا ۵ ساله آن، هر فرد امکان حضور محدود در مجموعه دانشجویی

و بالطبع در نشریات دانشجویی دارد که باعث عدم مدیریت دانش و تجربیات می‌شود که با جمع‌آوری یک آرشیو غنی و کامل از شماره‌های گذشته نشریه هم امکان مراجعه به آن را فراهم کرده‌ایم و هم سابقه‌ی نشریه را برای افراد بعدی نگهداری کرده‌ایم. آرشیو نشریات باید هم به‌صورت چاپی و هم به‌صورت فایل الکترونیکی باشد تا امکان چاپ آن در صورت نبود خود نشریات وجود داشته باشد.

برای یک مسئول نشریات گرفتن بازخورد دانشجویان از نشریات مجموعه یکی از الزامات حتمی است. باید همواره بازخورد دانشجویان را بررسی کرد تا متناسب با آن بتوان برنامه‌ریزی کرد تا هم برد و اثرگذاری نشریات را افزایش داد و هم به افزایش مخاطب و قدرت نرم نشریه را ارتقا داد. راه‌های گرفتن نشریات را باید همواره موردنظر قرارداد و در صورت نیاز اصلاح کرد.

بازتاب نظر خوانندگان هر شماره در شماره بعدی نشریه باعث افزایش رضایت خوانندگان و افزایش حس تعلق به نشریه از طرف خواننده می‌شود. این راه‌ها می‌تواند به‌صورت حضوری به شکل چهره به چهره و غیرحضوری از قبیل پیامک، ایمیل نشریه، سایت بسیج دانشجویی و گروه‌های مجازی موبایلی باشد. مدیرمسئول یا سردبیر می‌تواند با تشکیل گروه‌های موبایلی در شبکه‌های پیام‌رسان فوری هم فایل الکترونیکی نشریه را بارگذاری کند و هم بعد از هر شماره نظرات را راجع به این شماره دریافت کند و هم با اعضا به گفتگو درباره نشریه بپردازد.

یک نشریه دانشجویی خوب علاوه بر محتوا و شکل نیازمند تداوم انتشار برای اثرگذاری بر مخاطب است. در صورتی که تداوم انتشار برای نشریه وجود نداشته باشد توقع اثرگذاری هم در آن به‌شدت کاهش می‌یابد. یک نشریه‌ی تک‌برگی A4 که به‌صورت مداوم چاپ می‌شود به‌مراتب اثرگذارتر از یک مجله است که در سال یک‌بار تکرار می‌شود.

یادداشت مهمان در نشریات زمینه را برای ایجاد فضای تعاملی بیشتر با مخاطب نشریه فراهم می‌کند و می‌تواند برد خبری و اثرگذاری و وجهه نشریه را افزایش دهد. می‌تواند در شماره‌های مختلف نشریه افرادی که تمایل دارند نوشته‌های آنان در نشریه کار شود دعوت به ارسال کرد و به‌طور تدریجی به انتشار این نوشته‌ها پرداخت. این افراد حتی می‌توانند افراد غیرهمسو باشند که البته باید اقتضائات آن نیز رعایت و تمام جنبه‌های آن سنجیده شود.

برای اثرگذاری بهتر مباحث و مطالب یک رسانه جمعی ادامه و تقویت مباحث آن به‌صورت حضوری بسیار تأثیرگذار است. می‌تواند امتداد نشریه را در جلسات و گعده‌هایی با موضوعات مختلف با حضور افراد تحریریه در مکان ثابت و مناسب و رفت‌وآمد برگزار شود هدف‌گذاری کرد. این سری جلسات که بعد از دیدن محتوا در رسانه توسط مخاطب، به‌صورت سینه‌به‌سینه و حضوری است باعث افزایش کارایی و نهادینه شدن موضوع در مخاطب می‌شود که در صورت درست اجراشدن می‌تواند اثر را در جامعه هدف به‌وضوح مشاهده کرد. نتیجه و حواشی این جلسات نیز می‌تواند در نشریه بازتاب داشته باشد

بهترین قطع برای نشریه در نشریات دانشجویی A2 یا A3 است. این قطع برای صفحه‌بندی مناسب است و طراحی صفحات آن باکم ترین زحمت انجام می‌شود. پر کردن محتوای این قطع، هم‌حجم مطلب بالایی را نیاز ندارد و تداوم داشتن نشریه را امکان‌پذیر می‌کند.

مسئول نشریه باید با توجه به پتانسیل مادی و انسانی نشریه قطع انتشار نشریه را طوری انتخاب کند تا هم تداوم نشریه حفظ شود و هم از تمام ظرفیت‌های مجموعه استفاده شود.

واضح است در محیط دانشگاه و پتانسیل یک نشریه دانشجویی امکان انتشار هفتگی یا دو هفتگی یا نشریه وجود ندارد؛ و اگر بخواهیم برای هر شماره زمان چندماهه صرف کنیم عملاً امکان هدایت و تأثیرگذاری را از خود صلب کرده‌ایم. پس باید زمان و دوره انتشار نشریه را متناسب با پتانسیل خود و هدف و مخاطبان خود را درست انتخاب کنیم.

مخاطب شناسی

به منظور اثر گذاری بر مخاطبان نشریه، بایستی ابتدا شناخت خوبی از آنها کسب کنیم. البته پیش از آن با توجه به حوزه اثر گذاری و اهمیت افراد در نشریه به آنها وزن می‌دهیم. پس از آن با توجه به وزن افراد و گروه‌ها محتوای مطالب را طبق ذائقه و نیاز مخاطب مدیریت می‌کنیم تا نشریه ای هر چه مفیدتر از آب در بیاوریم. در زیر به چند نمونه از مخاطبان مهم در محیط دانشگاه پرداخته ایم.

بدیهی است که اثر گذاری بر اساتید، چندان ساده نیست، یا دستِ کم زمانِبر تر از دانشجوهاست؛ اما شدنی است و ضروری. خبررسانیِ خوب اولین قدم در این راستاست و البته قدمِ صفرم (!) را نباید فراموش کرد؛ همیشه به موازاتِ اینکه چه بگوییم و چه گونه بگوییم باید به این فکر کرد که چگونه گفته هایمان را به دستِ (یا گوشِ یا چشمِ) مخاطبان برسانیم.

در مورد اساتید، اگر چه می توان از طریق دانشجوها (ی خودی) نشریه را منتقل کرد، اما، استفاده از ایمیل خودِ دانشگاه، به نظر راهِ کم هزینه تر و احتمالا موثرتری باشد، البته ممکن است لازم شود که به جای ارسال فایل پی دی اف نشریه، فقط اخبار (و احتمالا مطالب برگزیده) را (به صورت متن یا لینک) به ایمیل ها بفرستید.

حتی در دانشگاه هایی که نیروی کافی برای کار دارند، می شود به داشتن یک اتاق فکر برای تهیه و تدوین خبرها و مطالب اساتید در نظر گرفت.

ماجرای ناگوار سال ۸۸، به خوبی از نقش اساتید در تحولات دانشگاه خبر می دهد؛ نیازی به توضیح بیشتر نیست!

کارمندان دانشگاه

غفلت از نقش اساسی و تعیین کننده ی کارمندان، در جهت دهی تصمیماتِ مجموعه ی ریاستِ دانشگاه و نیز تاثیرگذاری بر تحولاتِ دانشگاه، اشتباه مهلکی است که با بسامد بالا از سوی بسیج های دانشجویی انجام می شود. برخلاف تصورِ موجود، بدنه ی کارمندانِ دانشگاه، به شدت به اخبار و تحلیل های موجود در نشریات دانشجویی اهمیت داده، آنها را دنبال می کنند و به شدت تحت تاثیر جریان سازی های دانشجویی قرار می گیرند؛ بنابراین تاثیرگذاری بر کارمندانِ دانشگاه، به طور غیر مستقیم (اما موثر)، اثر گذاری بر حوزه ی ریاست و فضای دانشگاه به شمار می رود.

لذا خبر رسانیِ کارآمد و فراگیر – هم شامل حوادثِ بیرون دانشگاه (با تکیه بر سیاست خارجی) و هم (به خصوص) تحولاتِ درون دانشگاه – از جمله ی مهمترین ظرفیت های یک نشریه است که اثر گذاری بالا و طیف مخاطب وسیعی دارد. حتی اگر هیچ یک از مطالب نشریه خوانده نشود، مطمئن باشید تیتَر یک و ستون اخبار، دیده و خوانده می شود.

گروه های دانشجویی

در تحریریه یا شورای سیاست گذاری نشریه دقیقاً مشخص کنید که مخاطبتان کدام گروه (ها) از اهالی دانشگاه است؛ در واقع باز هم مثل دفعات قبل، باید گروه های موجود در دانشگاه ها را به ترتیب اهمیتی که برایتان دارند، اولویت بندی کرده، مشخص کنید برای اثرگذاری روی هر کدام، چه میزان انرژی صرف خواهید کرد. در واقع، از یک طرف، توان شما در تاثیرگذاری محدود است و از طرف دیگر، هر گروه، پیش زمینه و فضای ذهنی خاصی دارد و باید با لحن و ادبیاتِ ویژه ی خودش مورد خطاب قرار گیرد. بنابراین به نظر می رسد که پوشش دادنِ تمامِ سلايقِ موجود در دانشگاه، و اثرگذاری بر همه، از توانِ یک نشریه ی دانشجویی خارج باشد، لذا تعیینِ گروه های هدفِ اصلی، و ضریب دهی به آن ها گامِ اول است. مشابه همین کار را هر نویسنده باید پیش از نگارشِ مطلبش، انجام دهد؛ نمی شود که شما با ادبیاتِ حزب اللهی بنویسید و انتظار داشته باشید مخاطبِ عام حرف شما را بشنود و بنیوشد.

البته روشن است که رسیدن به شناختِ دقیق از بدنه ی دانشگاه اصلاً ساده نیست، اما استمرار در چاپ نشریه و بازخوردگیری مداوم، بهترین روش برای رسیدن به درکِ درست از فضای ذهنی حاکم بر گروه های مختلفِ اساتید، دانشجویان و کارمندانِ دانشگاه است؛ شناختی که در موارد مختلف – اعم از انتشار نشریه و غیر آن – بسیار سودمند خواهد بود.

واقعاً نشریه و مخاطبانش را آدمی زاد فرض کنید؛ واقعاً! گاهی خواننده هایتان را مستقیماً مخاطب قرار دهید، نظرخواهی کنید، عذرخواهی کنید، به جلسه ی پرسش و پاسخ با عوامل نشریه دعوت کنید، آخرِ هر سالِ شمسی، به ویژه نامه ای چند برگی (به نام عیدانه یا هر چیزی که صلاح می دانید) مهمان ش کنید تا اندکی از تعطیلاتِ نوروزی اش را با نوشته های شما بگذراند؛ حتی اگر اصلاً ویژه نامه را نخواند، احترامی که برایش قائل شدید را به موقع پاسخ خواهد داد، مطمئن باشید. بعدالتحریر نوشتن هم مدلِ خوبی ست که بهترین مثالش، صفحاتِ پایانی راه یا هابیل است که می توانید در اینجا و اینجا به آرشیو این نشریات رجوع کنید.

نکات سوژه یابی

از مهم‌ترین عوامل داشتن یک نشریه دانشجویی موفق انتخاب سوژه مناسب است. سوژه یابی از این رو اهمیت پیدا می‌کند که هدایت محتوای کار را به عهده دارد و مواضع ما در قبال حوادث مختلف با انتخاب و پرداختن به سوژه‌ها منعکس می‌شود. انتخاب سوژه‌های مناسب موجب برقراری ارتباط با بدنه دانشجویی و همراهی آنان می‌شود. اگر سوژه‌های ما بدون توجه به دغدغه و نیاز مخاطب انتخاب شده باشند نباید توقع پذیرش و همراهی را از طرف دانشجویان داشت. و این باعث تبدیل نشریه به عنصری که خارج از فضای دانشجویی و تأثیرگذاری است می‌شود؛ چیزی بدتر از این برای یک نشریه دانشجویی نیست. همواره باید سعی کرد با انتخاب درست سوژه‌ها، نسبت خود و نشریه را با بدنه دانشجویی درست تعریف کنیم تا هم بتوانیم گام به گام با جریان دانشجویی پیش برویم و هم اثرگذاری مناسب و هدایت را در این فضا داشته باشیم. همواره باید به این نکته دقت کنیم که رابطه ما و مخاطب در انتخاب سوژه یک رابطه‌ی یک‌طرفه نیست. خواه این یک‌طرفه بودن از طرف ما به مخاطب باشد یا از طرف مخاطب به ما. چون در هر دو صورت فرآیند ارتباط گیری و اثر گذاری ما دچار مشکل می‌شود. بهترین حالت در این دوگانه انتخاب حد بهینه بین تمایلات ما و خواست دانشجوی کف دانشگاه است. حالت اجرایی و عملیاتی این روش؛ همراه کردن مخاطب از خواست خود مخاطب، تا موضوعات مورد نظر ماست؛ که این کار باید با دقت و هنر و ظرافت انجام شود. پرداختن به موضوعات و سوژه‌های مورد نظر و نیاز مخاطب از وظایف یک نشریه دانشجویی است که می‌خواهد نماینده جریان دانشجویان باشد؛ و هدایت و توجه دادن و آگاه‌سازی از وظایف یک رسانه متعهد و موفق در جریان هر جامعه است.

پرداختن به موضوعات مورد نیاز و دغدغه دانشجویان از اصلی‌ترین نکاتی است که در هنگام انتخاب موضوع باید به آن دقت شود. فهمیدن موضوعات متداول و مورد توجه دانشجویان از اساسی‌ترین نکات انتخاب سوژه است. می‌تواند از طریق رصد فضای مجازی و پیگیری مباحث آن به سوژه یابی پرداخت. پرداختن درست به موضوعات صنفی باید همواره از ستون‌های نشریه بسیج دانشجویی باشد. مباحث صنفی و دانشجویی دانشگاه همواره از موضوعات مورد توجه و علاقه بدنه دانشجویی است که پرداختن به آن مخاطب آوری و جذب را به همراه دارد.

پرداختن به موضوعات صنفی باید به صورت آگاهانه و مستدل و مستند و با اشراف به قوانین دانشگاهی باشد تا برد و اثرگذاری داشته باشد و به صورت سیاه نمایی و گله گذاری بی‌اساس تبدیل نشود.

برای پیدا کردن سوژه در محیط دانشجویی و دانشگاه باید به شیوه‌ی جدید به محیط اطراف نگاه کرد. سوژه یابی با نگاه به تفاوت‌ها، تضادها، استثنائات، شباهت‌ها در محیط اتفاق می‌افتد که باید به خوبی عناصر را در محیط دید و آن‌ها را شناخت تا نسبت آن‌ها را با هم تشخیص داد و در صورت نیاز به آن‌ها پرداخت.

در صورت ایجاد رابطه تعاملی با مخاطبان، سوژه‌هایی مناسب و مورد دغدغه‌ی خواننده به دست گردانندگان نشریه می‌آید. راه‌های ارتباطی نشریه با خوانندگان می‌تواند محل و منبع مناسبی برای پیدا کردن سوژه ای نو و مورد نیاز خواننده است.

پرداختن به موضوعات چالشی و انتقادی باید به صورت مستدل و مستند باشد. به نحوی که در صورت رد و تکذیب از سمت طرف مورد انتقاد بتوان با انتشار مدارک به نشریه اعتبار داد. ورود به این گونه موضوعات چالشی به دلیل گرفتن بخش عمده‌ای از انرژی تحریریه و حتی مجموعه بسیج باید به دقت انجام شود. این سبک از موضوعات به دلیل داشتن ابعاد فراوان و ارتباط با نحوه و میزان تعامل با برخی مجموعه‌های دیگر نیاز است که از قبل به دقت بررسی و احتمالات مختلف آن پیش‌بینی شود تا نه تنها موجب مشکل نشود بلکه به افزایش قدرت مجموعه کمک کند.

موضوعات چالشی قبل از پرداختن در نشریه با حضور مسئول بسیج، اعضای تحریریه و مسئولین مرتبط شورای بسیج در جلسات تحریریه به بررسی گذاشته شوند تا هم نظرات مختلف درباره‌ی ابعاد مختلف آن شنیده شوند و هم با اطلاع اعضا به آن پرداخته شوند تا از آسیب‌های احتمالی این فضاها

اجتناب شود؛ زیرا ممکن است به دلیل عدم اطلاع بعضی اعضای تأثیرگذار در موضوع ناهماهنگی‌هایی پیش بیاید که در نهایت موجب ضعف موضع بسیج شود.